

80 jaar na de atombommen op Hiroshima en Nagasaki herdenking Leuven 9 aug 2025 Sint-Michiël Vredeskerk

Programma

19u15 u. deuren open; Luc Ponet op het Contiusorgel.

19.30 Verwelkoming door Paul Dierick, Sint-Michiël Vredeskerk en werkgroep
Hiroshima Nagasaki van de Leuvense Vredesbeweging.

Luc Ponet op het Contiusorgel.

Getuigenissen van Hibakusha, via filmprojectie.

Luc Ponet op Contiusorgel.

Katlijn Malfliet, voorzitter kerkfabriek Sint-Michiël Vredeskerk, leidt de
vredeskansel door Ludo De Brabander in.

Vredeskansel door Ludo de Brabander, woordvoerder van Vrede vzw.

Luc Ponet op Contiusorgel.

Opening tentoonstelling door Lies Corneillie, schepen stad Leuven.

Pauze, bezoek tentoonstelling, drankje en hapje.

Luc Ponet op Contiusorgel.

Optocht met lantaarns via Sint-Michiëlstraat naar Hogeschoolplein.

Korte duiding actie, 1min stilte, vredesgedicht door Eva Dierick.

Terug via Lakenweversstraat en Naamsestraat naar Sint-
Michiël Vredeskerk

Vormen van vrede steken met lampionnen in
Sint-Michiël Vredeskerk

Zang door Kyoko Ishida, Japanse sopraan, begeleid door pianiste Mana
Yuasa

Afsluiting en bedanking: Lieve De Kinder, Sint-Michiël Vredeskerk en
Leuvense Vredesbeweging

Mogelijkheid tot napraten bij een drankje en hapje

Orgelspel door Luc Ponet

Verwelkoming:

Tiento sobre “malheur me bat ...” (Antonio de Cabezón)

Adagio – Andante, uit: Suite in G (Joseph-Hector Fiocco)

Andante (Christianus Vander Borght)

Sicilienne, uit: ‘Bach’s Memento’ (Charles-Marie Widor)

Na het getuigenis – Hibakusha:

Improvisatie (Luc Ponet)

Na de bedanking van de spreker:

Vater unser im Himmelreich (Georg Böhm)

Tijdens tentoonstellingsbezoek:

Konzert C Dur, BWV Anh. 151 (Johann Sebastian Bach)

Getuigenis van Keiko Ogura, Hibakusha (overlevende) van de atoombom op Hiroshima

Dit is de eerste film in een reeks. Deze getuigenis van Keiko Ogura duurt in totaal 49’00”. Deze film zullen we stoppen na ongeveer 14’

Keiko Ogura werd geboren in augustus 1937 en werd op achtjarige leeftijd blootgesteld aan de atoombom, vlakbij haar huis in Ushitamachi, 2,4 km van het hypocentrum van Hiroshima.

Ze zet het werk van haar man voort, wijlen Kaoru Ogura (voormalig directeur van het Hiroshima Peace Memorial Museum), en streeft ernaar de ervaringen van de atoombom door te geven.

In 1984 richtte ze Hiroshima Interpreters for Peace op.

Keiko Ogura heeft talrijke onderscheidingen ontvangen: (de Hiroshima Mayor's Prize in 2005, de Hiroshima UNESCO Activism Prize in 2009 en de Hiroshima Peace Center's Kiyoshi Tanimoto Peace Prize in 2013.)

Hallo allemaal, welkom in Hiroshima.

Dit is een heel bijzonder moment voor mij, om te vertellen wat er op 6 augustus 1945 in Hiroshima is gebeurd.

Jullie weten allemaal wat dit is: de paddenstoelwolk.

Onder de paddenstoelwolk kunt u daar de stad Hiroshima zien liggen.
En ik wil jullie graag vertellen dat ik op dat moment onder de paddenstoelwolk stond die jullie daar kunnen zien.
Oké. Mijn naam is Keiko Ogura en ik ben geboren op 4 augustus 1937.
Dat betekent dat ik acht jaar oud was toen ik aan de bom werd blootgesteld.
Oké. Laten we beginnen.

Dit is twee maanden na de bom. Zo zag de stad Hiroshima er toen uit. Deze film is gemaakt vanuit het hypocentrum.

(Film verstrekt door het Hiroshima Peace Memorial Museum.)

Daar ziet u de stad Hiroshima. De camera begint in het westen van de stad en beweegt vervolgens naar het zuiden.

Nu zie je een wit gebied.

We kijken uit op de baai van Hiroshima, dat wil zeggen de binnenzee.

In de richting van de kust is de stad Hiroshima volledig verwoest.

Dit zijn de gebouwen van voormalige banken, verzekeringsmaatschappijen en grote bedrijven. Achter deze gebouwen lag het centrum van de stad, de binnenstad.

En u ziet die hoge schoorsteen. Achter die schoorsteen ligt het treinstation van Hiroshima. Voor het treinstation, als u kijkt, in noordelijke richting, ligt de heuvel die we de Futabayama-heuvel noemen.

En hier, op 2,4 km afstand, ongeveer anderhalve mijl, van het hypocentrum van Ground Zero, was ik toen de bom viel.

Dit is een kaart van vlak na de bom. In het rode gedeelte zie je een gebied dat voor 100% is afgebrand.

Het gele gedeelte geeft het gebied aan dat voor 100% verwoest is, volledig verwoest. (Verder) de rest van dat gebied, inclusief mijn huis. Hier stond ik, mijn huis stond hier, op de rode vlek. Het was natuurlijk gedeeltelijk verwoest.

En je ziet zeven rivieren. Nu hebben we er nog maar zes. Die rivieren waren vol met doden en stervenden en mensen die door het vuur werden achtervolgd. Veel mensen sprongen in de rivieren. Veel mensen sprongen erin, maar omdat ze werden achtervolgd (door vuur), probeerden ze langs de rivieroever uit het centrum van de stad te vluchten.

Niet alleen het centrum van de stad, maar ook een gebied zo ver weg was besmet met straling. Zie je, dit is 30 km verderop. Dit kleine gebied is de stad Hiroshima. Ik was hier in de buurt. Ik heb de zogenaamde zwarte regen meegemaakt, regen die besmet was met straling.

Terug naar de kaart van daarnet: ik ben hier geboren, op 1 km afstand, hier in de buurt. Dit is het kruispunt van de tramlijnen. En hier, binnen een straal van 1 km, dat is 1000 meter, stierf ongeveer 60 % van de mensen. Ik ben daar geboren.

Dit gebied tussen twee rivieren is nu het Vredespark. Het was een van de centra van de stad. Ik ging daar graag met mijn ouders heen, ik ging naar de bioscoop en dronk een kopje koffie. Ik vond het geweldig. Maar nu is daar het Vredespark.

Toen ben ik van hier naar de overkant verhuisd. Ook binnen een straal van 1 km. En toen ben ik daar naar de basisschool gegaan.

Af en toe ontmoette ik slachtoffers uit Amerika of het gebied rond de Stille Oceaan. Op een dag ontmoette ik een Amerikaans slachtoffer. In Amerika is er een gebied dat 'down winters' wordt genoemd. Dat is het gebied dat in de wind ligt van de 'Nevada Test Side'. Ze hebben zo vaak kernproeven meegemaakt. En veel mensen lijden aan de gevolgen van de straling. Je moet begrijpen dat dit niet alleen in Hiroshima en Nagasaki is gebeurd. Er zijn zoveel slachtoffers en getroffenen van straling of kernproeven. In het gebied rond de Stille Oceaan en in Amerika. Niet alleen in Amerika, maar ook in andere landen.

Toen ik zes jaar oud was, ging ik naar de basisschool. Ik was zo blij; nog steeds 1 km verwijderd van het hypocentrum. Ik ging daarheen. Maar in die tijd moesten we bij luchtalarm een schuilplaats zoeken. Maar in het centrum van de stad konden we geen schuilplaats vinden.

Mijn vader maakte zich zorgen. We moesten verhuizen om een schuilplaats te vinden. Dus besloten we om van het gebied op 1000 meter afstand naar het gebied op 2000 meter afstand te verhuizen. Ik ben verhuisd.

Maar veel van mijn klasgenoten zijn omgekomen. Dit was mijn oude basisschool en veel van hen zijn omgekomen.

Je kunt je dus voorstellen dat er binnen een straal van 1 km zoveel mensen zijn omgekomen en gebouwen zijn verwoest.

Dit ben ik. Er is een soort beweging, ja, waarbij lokale middelbare scholieren en overlevenden beelden maken, olieverfschilderijen.

Toen ik op de middelbare school zat, heb over mezelf en mijn ervaringen verteld. De (mede)scholieren hebben zich voorgesteld wat er gebeurd is en hebben daar tekeningen van gemaakt en geschilderd. Dat is heel moeilijk voor hen. Maar ze hebben het gedaan. Een daarvan is deze. Wat ik draag is een luchtalarmkap, 'bokuzukin' in het Japans, gemaakt van katoen en stof.

Als we een luchtalarm hoorden, dat was een sirene, hoorden we 'whoo whoo' zo. En de leraar zei: 'Oké, kinderen, ga terug, ren zo snel mogelijk en spring in

jullie schuilkelder', zei mijn leraar. Dus ik ging terug. 'Mam, help me! Er komt een vliegtuig en het gaat me aanvallen'. Ik huilde de hele tijd en ging terug. Dat was mijn dagelijks leven tijdens mijn basisschooltijd.

De reden waarom ik huilde, was dat ik op een dag, toen ik in de schuilkelder zat, een enorm geweervuur hoorde. Het hield op en toen stapte ik uit de schuilkelder en zag ik dat een deel van mijn huis in brand stond. Het was wel de opslagruimte. Ik was zo bang, want vijf minuten eerder was ik daar nog geweest. Als ik daar langer was gebleven, was ik neergeschoten.

Sindsdien werd ik door angst overmand. En toen werden vliegtuigen, Amerikaanse vliegtuigen, een soort trauma voor mij.

Dat bleef zo, jarenlang. Zestig jaar na de bombardementen ging ik naar het Smithsonian [museum] omdat de Enola Gay B-29, de bommenwerper, daar werd onthuld. Wij overlevenden gingen daarheen om te pleiten voor een verbod op kernwapens. Dus ging ik naar Washington DC. Op dat moment moest ik als tolk werken voor andere bejaarde overlevenden. Ik stapte het museum binnen. En ik zag de Enola Gay, zo'n enorme vogel. Ik was woedend.

Maar waar ik zo bang voor was, waren de kleine vliegtuigen in dat museum. Er waren zoveel vliegtuigen die tijdens de oorlog waren gebruikt. Sommige kende ik. Zodra ik dat kleine vliegtuig zag, dat ons had aangevallen, dat af en toe over Hiroshima vloog, begon ik te huilen als een meisje van acht, en ik beefde en klampte me vast aan iemand naast me en begon te huilen. Ik rende weg uit het midden van het museum. In een hoekje begon ik te huilen en huilen en huilen. Daarna heb ik niet meer als tolk voor andere overlevenden gewerkt. De andere overlevenden waren veel ouder dan ik. Maar ik was toen nog maar een kind. Toen ik terugdacht aan die dagen, kon ik het niet meer aan. Ik bleef maar huilen.

Dat betekent dus: kinderen mogen niet betrokken worden bij geen enkele soort oorlog en bij geen enkele soort van moorden.

Dat was dus 60 jaar na het bombardement. Plotseling merkte ik dat ik zo bang was voor die Amerikaanse vliegtuigen – ik wist dat zelf niet. Maar toen kwam het en begon ik te huilen. Dus op dat moment, 60 jaar later, huilde ik. Maar in de wereld zijn er zoveel slagvelden en oorlogen, en veel kinderen zijn daarbij betrokken.

Nu denk ik terug aan de Oekraïense bevolking, de kinderen, en hoe bang ze waren en wat voor ervaringen ze hebben gehad. Ook al is het 60 jaar later, zonder dat ze weten dat het gaat gebeuren, maar misschien zullen ze 60 jaar later die angstige herinnering weer oproepen, die zo diep in hun hart is gegrift, vooral in het hart van kinderen, denk ik.

Naast films is er ook een boek uitgegeven waarin getuigenissen van Hibakusha zijn verzameld: ***“Hiroshima and Nagasaki: That We Never Forget. Hibakusha share their testimonies of survival.”*** Deze uitgave is samengesteld door de Soka Gakkai Youth Division (2017).

Vanaf blz. 111 in dit boek wordt het getuigenis van Keiko Ogura weergegeven. “I tell my story in English” (pp. 111-119)

In de film geeft Keiko Ogura een getuigenis die de vorm heeft van een presentatie over de impact van de atoombom op Hiroshima, opgebouwd met kaarten en beeldmateriaal, van commentaar voorzien, doorweven met haar eigen situatie toen en later, en met ruimere boodschappen. In het boek vertelt ze haar persoonlijke ervaringen en beschrijft ze waarvan ze getuige is geweest; ze begint met uit te leggen vanuit welke ervaringen ze besloot om Engels te gaan studeren.

Op de website van de Leuvense vredesbeweging kan een Nederlandse vertaling van deze getuigenis van Keiko Ogura gelezen worden en zijn links opgenomen naar de film (Engels gesproken, Engels ondertiteld) en naar het volledige boek (in het Engels).

Lantaarnceremonie

Kyoko Ishida (Japanse sopraan) en **Mana Yuasa** (piano)
Nederlandse vertaling van de liederen. De cursieve titels zijn *Japanse titels*.

1. Ruri-iro no Sora: Lapisblauwe Aarde

Er is geen nacht zonder dageraad, Je zegt het terloops.
Op de kaap waar de vuurtoren staat, keken we over de donkere zee.

Er waren dagen dat ik twijfelde, dagen vol verdriet, dagen waarop ik bijna opgaf.
Maar omdat jij er was, heb ik kunnen blijven leven.

De ochtendzon schiet lichtstralen vanaf de horizon en omhult ons beiden.
Lapisblauwe aarde.

De tranen van het moment waarop een huilend gezicht verandert in een glimlach,
wil ik stilletjes delen met mensen over de hele wereld.

Mensen zijn zwak en verwonden elkaar in conflicten.
Maar ze hebben ook zeker het vermogen om lief te hebben.

Aan de andere kant van de glazen zee ligt de zich uitstreckende melkweg.
Op het schip genaamd Aarde is iedereen een reiziger.

Ik wil onze enige planeet beschermen.

De ochtendzon schiet lichtstralen vanaf de horizon en omhult ons beiden.
Lapisblauwe aarde.

De ochtendzon schiet lichtstralen vanaf de horizon en omhult ons beiden.
Lapisblauwe aarde.

2. *Ai no Hana*: Liefdesbloem

De liefde die ik niet onder woorden kan brengen, mijn liefde voor jou.
Ik haat het heden absoluut niet.

De dagen dat ik leefde, de dagen dat ik stilletjes van iemand hield.

Als de lucht helder is, vertel dan over liefde, liefde.
Tranen zijn voor morgen, nieuwe bloemenzaden.

Het zonlicht dat door de bomen schijnt en lacht.
Zal er nooit een toekomst komen waarin ik een dierbaar persoon verlies?

Als de lucht opklaart, kom dan alsjeblieft naar me toe.
De tranen zullen niet opdrogen, een cirkel die naar morgen leidt.

De liefde die ik niet onder woorden kan brengen, mijn liefde voor jou.

3. *Aoi Sora ha*: De Blauwe Hemel

Ik wil de blauwe lucht, net zo blauw als zij is, doorgeven aan de kinderen.
Op een brandende augustusmorgen
werden zelfs de schaduwen door vlammen verteerd.
Op mijn schouders draag ik, dicht bij mijn hart,
het gewicht van het leven van mijn vader, moeder en broers en zussen.

Ik wil de blauwe lucht, net zo blauw als zij is, doorgeven aan de kinderen.
Die nacht namen de sterren stilzwijgend
het gewicht van het leven van mijn vader, moeder en broers en zussen weg.
Ik giet het in het licht van de lantaarns die nu stromen.

Ik wil de blauwe lucht, net zo blauw als zij is, doorgeven aan de kinderen.
Laten we vanuit alle landen

de vlammen van oorlog doven
en vrede, liefde en vriendschap omarmen.
Laten we de pracht van het leven uitdrukken
met deze stevige handdruk en dit gezang
Met dit gezang

4. Stand Alone

Een klein lichtje verlicht het pad dat ik heb bewandeld.
De knop van hoop staarde in de verte.
Hoe meer je twijfelt en worstelt, hoe meer kracht je krijgt.
Dus droom mens.
Strak en vastberaden vertrekken
Richt je blik op die ene wolk.

De weg zoeken die we samen bewandeld hebben op die dag.
Het gebed van één persoon verbindt harten

Strek je handen uit naar de hemel en vang het stralende licht.
Als je het naar je vrienden stuurt, komen je dromen uit.

Laat mijn onuitgesproken gedachten meegaan op de wind van morgen.
Ik geloof dat er een nieuw tijdperk aanbreekt.
Strak en vastberaden vertrekken
Richt je blik op die ene wolk.

5. *Furusato*: Mijn Geboorteland

De berg waar ik konijnen achterna zat
De rivier waar ik kleine karpers viste
Mijn dromen blijven nog steeds hangen
Mijn onvergetelijke geboorteland

Hoe gaat het met mijn ouders?
Gaat alles goed met mijn vrienden?
Ook al wordt het door regen en wind geteisterd,
het blijft mijn geliefde geboorteland.

Ik zal mijn voornemen waarmaken.
Op een dag zal ik terugkeren.
De bergen zijn blauw, mijn geboorteland.
Het water is helder, mijn geboorteland.